

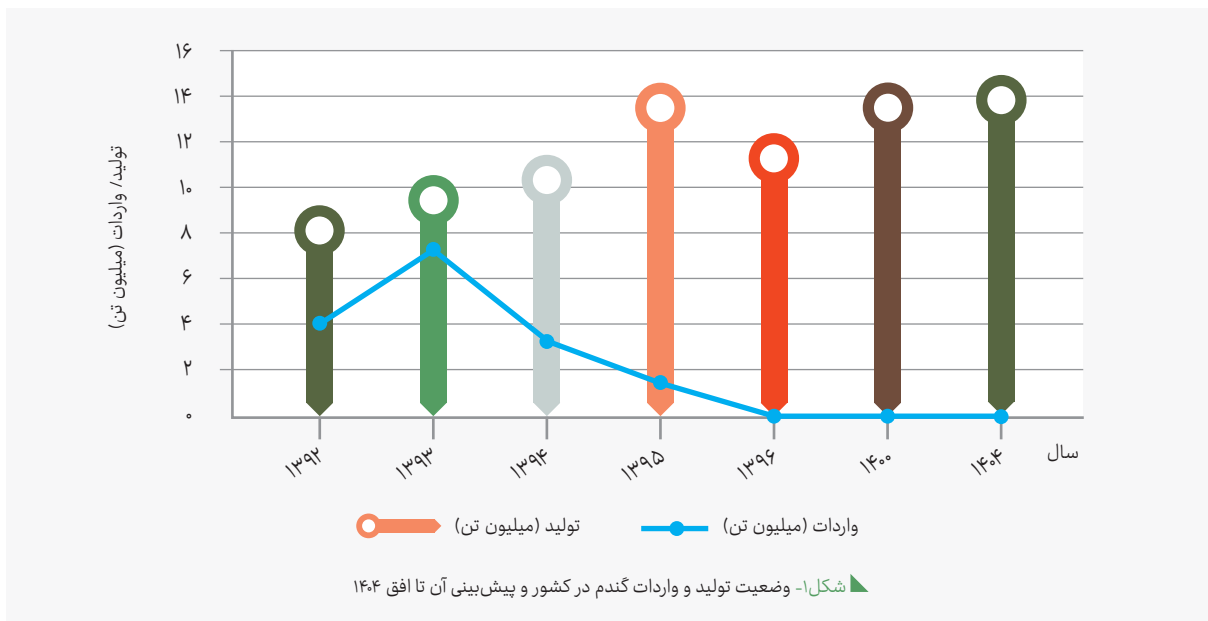

"کبیر" رقم جدید گندم دیم با عملکرد بالا مناسب مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر

▲ مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان^۱، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان کهگیلویه و بویر احمد^۲، موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور^۳، ایستگاه تحقیقات کشاورزی گنبدکاووس^۴، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اردبیل^۵، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر^۶

▲ بیان مسئله

سطح زیر کشت گندم در ایران حدود شش میلیون هکتار بوده که چهار میلیون هکتار آن به صورت دیم و مابقی کشت گندم آبی است.

۱. طهماسب حسین‌پور، مراد سپهوند، مهناز رحمتی و علی احمدی، ۲. محتشم محمدی، ۳. مظفر روستایی، ۴. حسن قوجق، ۵. اصغر مهربان و حسن خانزاده، ۶. محسن اسماعیل‌زاده

مناطق کشت گندم دیم در ایران بیشتر در سه ناحیه سرد، گرم و معتدل است. دیم‌زارهای گرمسیری سطحی بالغ بر یک میلیون هکتار را در بر گرفته و دارای آب و هوای مدیترانه‌ای می‌باشند. زراعت گندم دیم به شدت تحت تاثیر تنش‌های سرما، گرما، خشکی، پراکنش نامناسب نزولات آسمانی و بیماری زنگ زرد می‌باشد. با توجه به محدودیت اراضی زیرکشت، افزایش عملکرد در واحد سطح می‌باید از طریق روش‌های به‌زراعی و به‌نژادی صورت پذیرد. در این راستا گزینش لاین‌های پرمحصول و پایدار از نظر عملکرد دانه و متحمل به تنش‌های زنده و غیرزنده بسیار ضروری می‌باشد.

معرفی دستاورد

رقم کبیر (مناسب دیم کاری) طی هشت سال مطالعه در ایستگاه‌های گرمسیر و نیمه گرمسیر دیم کشور تولید شد. از مشخصات مهم این رقم می‌توان متحمل بودن آن به شرایط خشکی و بیماری‌های زنگ زرد و سیاهک پنهان معمولی، مقاومت به ورس، مقاومت به ریزش، ارتفاع مناسب بوته و وزن هزاردانه مناسب در مقایسه با شاهد اشاره کرد. کیفیت نانوايي بسیار رضایت‌بخش این رقم، امکان تامین نان با کیفیت بالا را میسر می‌کند. رقم کبیر با متوسط عملکرد ۳۹۶۹ کیلوگرم در هکتار نسبت به شاهد، ۵۷۵ کیلوگرم برتری عملکرد دارد و برای کاشت در دیم زارهای گرمسیر و نیمه گرمسیر کشور توصیه می‌گردد.

فرایند تجاری سازی

در حال حاضر رقم گندم کبیر در برنامه تکثیر بذر طبقات مختلف بذری قرار دارد. در استان لرستان این رقم در طبقات مختلف بذری اعم از پرورش یک، دو و سه کشت شده و پیش‌بینی می‌شود در سال جاری ۳۰۰ کیلوگرم بذر پرورش یک، ۴ تن بذر پرورش دو و ۱۵ تن بذر پرورش سه تولید شود. با توجه به ویژگی مطلوب این رقم و پتانسیل عملکرد بالا، انتظار می‌رود در زمان کوتاهی (حداکثر ۵ سال) حدود ۵۰ هزار هکتار از اراضی گرمسیر و نیمه‌گرمسیر دیم کشور به کاشت این رقم اختصاص یابد.

پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

